

PREI TELEN OP WATER BIEDT KANSEN

Specifieke afzetmarkten vragen prei die volledig vrij is van bodemdeeltjes. De teelt op hydrocultuur biedt deze garantie. De eerste resultaten op de pilootinstallatie van Inagro geven aan dat hoge opbrengsten mogelijk zijn, maar de kostprijs van het teeltsysteem en de teelttechniek blijven nog grote uitdagingen. – *Jan Van Bavel*

Medio januari vond in het West-Vlaamse Sint-Eloois-Winkel een studieavond rond prei plaats, waarbij nieuwigheden en tendensen in de teelt werden belicht. De avond werd georganiseerd door het Departement Landbouw en Visserij, in samenwerking met de kring Preitellers van Boerenbond, PCG, REO Veiling, Inagro, TACO en Inagro.

Belangrijke groenteteelt

Prei is een economisch belangrijke teelt voor de Vlaamse groentesector. "In 2014 bedroeg het Belgische preiareaal 3522 ha; vorig jaar was dat 280 ha minder. Met 155.000 ton op jaarbasis is prei na wortelen de tweede grootste groente in productievolume. Vlaanderen telde in 2014 zo'n 870 preitellers, die een gemiddeld areaal van 4 ha per bedrijf hebben", verduidelijkt Bart Debussche, beleidsadviseur Openluchtgroenten & bemesting bij de Vlaamse overheid. Opvallend is dat liefst 80% van de prei in West-Vlaanderen wordt geteeld. Het merendeel is

bestemd voor de versmarkt, slechts 720 ha voor de industrie. De REO Veiling is de belangrijkste veiling voor de afzet van prei. Nog opmerkelijk is dat – volgens het jaarverslag 2015 van het Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties (VBT) – de omzet van prei per kg vorig jaar op de belangrijkste VBT-veilingen verdubbelde ten opzichte van 2014: het omzetcijfer steeg van 13,5 miljoen naar 24,4 miljoen euro. Dat is te verklaren door de lage prijsvorming in zowel het voor- als het najaar van 2014. Vorig jaar werd er 9% meer prei aangevoerd tegen een middenprijs die 85% hoger lag dan in 2014. "Door de hoge arbeids- en teeltkosten blijft prei wel een dure teelt voor de tuinder; daarom is het ook belangrijk om je kostprijs goed te kennen", aldus Debussche. Dit inzicht in je eigen bedrijfs-economische gegevens komt dit jaar ook aan bod tijdens infomomenten en initiatieven die worden georganiseerd naar aanleiding van het demonstratieproject 'Openluchtgroenteteelt: verhogen

van de rentabiliteit door inzicht in de kostenstructuur', dat wordt uitgevoerd door Boerenbond, PCG, Inagro en PSKW.

Grondloze teelt en haar troeven

Na jaren onderzoek in de grondteelt startte Inagro vorig jaar, in navolging van een Nederlandse studie, met een pilootproject om prei in een systeem van hydrocultuur te telen. Aanleiding voor het project is de potentie van specifieke afzetmarkten, zoals Canada en Japan, waar men een perfect 'grondloze' prei vraagt. De minste korrel grond aan de prei leidt er tot afkeuring van de levering. Hydrocultuur biedt de ultieme garantie op afwezigheid van grond. Het teeltsysteem is vrij eenvoudig. "We kweken de prei op een bak van 3 x 10 m en 40 cm diep, die gevuld is met water en voedingselementen", vertelt Danny Callens, afdelingshoofd Tuinbouw openlucht bij Inagro. "Om opwarming tegen te gaan, zijn de drijvers gemaakt uit wit isolatiemateriaal. Op de bodem ligt een buis

waarin lucht wordt geblazen, zodat de wortels van de preiplanten voldoende zuurstof hebben. De beluchting kan naar wens aan- en afgezet worden. Het productie bassin is via een overloop verbonden met een mengvat. Periodisch wordt vanuit dat mengvat een hoeveelheid water teruggepompt naar het productie-bassin. Op het water in de bak liggen 5 cm dikke isolatieplaten. Daarboven werd een plastic constructie (schuin hellend naar buiten toe) aangebracht, zodat het regenwater wordt afgevoerd en vermeden wordt dat de bak zou overlopen. Op de platen werden gaten met een diameter van 4 cm geboord, waarop pvc-buisjes werden gezet waarin de prei wordt geplaatst. Om te vermijden dat de prei door het gat in het water valt, rust hij met de wortelplaat op een net van kip-

.....
Uit de eerste proeven blijkt dat prei geteeld op hydrocultuur sneller groeit dan in de vollegrond.
.....

pengaas. Het water in de bak wordt in de winter verwarmd met warmte-elementen om te vermijden dat het bevroert.” In juli 2015 werd bij Inagro een proef opgezet die nog geen 3 maanden liep. Het aantal groeidagen lag dus merklijk lager dan bij de vollegrondsteelt, waar je toch 5 maanden mag rekenen. “De kwaliteit van de prei was zeer goed”, aldus Callens. “Het gemiddeld stukgewicht bedroeg 192 g, wat overeenkomt met een hectare-opbrengst van circa 35 ton. Ongeveer de helft werd geoogst aan een diameter-klasse van 2-3 cm, met daarna ook 11% op een diameterklasse van 3-4 cm. Opmerkelijk was dat de prei bijna geen schoningswerk vroeg; de buitenste pel aftrekken volstond. Vermits de buisjes allemaal 20 cm lang waren, kregen we uniforme lange rechte schachten met dezelfde lengte. Verder zagen we een korte overgang tussen het preiwit en het blad.”

Smaaktest

De prei werd onderworpen aan een smaaktest die werd uitgevoerd in het smaaklabo van het PCG. Daarbij vergeleken 62 consumenten de smaak van het preiras Harston uit de teelt op water met die van de grondteelt. “Grosso modo kan je stellen dat de grondloze teelt voor de meeste parameters net iets beter scoor-

de dan de grondteelt. Er werd geen mindere smaak kwaliteit waargenomen; enkel de smaaksterkte was bij de grondloze teelt iets minder. Op de vraag of de consument de prei zou kopen, scoorde de grondloze teelt iets beter dan de grondteelt.”

Ziekten en plagen

Op een bepaald moment kreeg de proef af te rekenen met uitval door bacterierot. “Wellicht was stress door zuurstofgebrek bij de wortels de oorzaak hiervan. Dit losten we op door continu te beluchten. Er werd enkel curatief behandeld. Zo hadden we in de tweede helft van augustus een lichte aantasting van alternaria, preimot, roest en trips. We hebben dit toen verholpen met één combinatie-besparing van Ortiva Top, Tebuzip en

ode neemt 2,5 à 3 maanden in beslag (afhankelijk van de diameter waarop geleverd wordt), zodat we mikken op minstens 3 ronden per jaar. Een ander groot voordeel is dat er geen nutriënten-verliezen zijn naar het oppervlaktewater; vandaar dat we er ook voor geopteerd hebben om het regenwater af te voeren. Daarnaast moeten we veel minder gewasbeschermingsmiddelen toepassen, ook al omdat bodemziekten en verzadiging sowieso niet meer aan de orde zijn. De kwaliteit van de prei in de proef was heel hoog; quasi alle prei was van Flandriakwaliteit. Omdat de prei volledig vrij is van aarde, kan het belangrijk zijn voor bepaalde nichemarkten, zoals Canada en Japan. Het systeem zal wellicht volledig gemechaniseerd worden, maar daar zal uiteraard een behoorlijk kostenplaatje

Om te vermijden dat de prei door het gat in het water valt, rust hij met de wortelplaat op een net van kippengaas.

Mesurool. Dat bleek voldoende om de prei voor 98% onder het Flandrialabel te kunnen afleveren.” Voor de voeding werd een standaardoplossing gebruikt die ook benut wordt in de waterteelt van kropsla in de serres. “We hebben heel het systeem opgeladen en om de maand een waterstaal genomen. Waar nodig werden de voedingsstoffen daarna aangevuld met enkelvoudige meststoffen.”

Voor- en nadelen

Een hoge opbrengst blijkt met dit systeem mogelijk. “We haalden een netto-opbrengst van 34,2 ton/ha aan een plantafstand van 25 x 25 cm, wat te vergelijken is met de vollegrondsteelt. Bij een bijkomende proefopzet zullen we streven naar een nauwere plantafstand. Een teeltperi-

aan vasthangen. De vzw Agreon voert hierover gesprekken met diverse mechanisatiebedrijven. De grote voorspelbaarheid van de oogst is een laatste voordeel: je hebt geen groeistoten en droogtestress, waardoor de prei regelmatig en uniform kan doorgroeien.” Het belangrijkste nadeel is de kostprijs van het systeem. “Die kan aardig oplopen, zeker als het verregaand gemechaniseerd wordt. Verder zijn er nog veel vragen rond het vergunningsbeleid, die moeten worden bekeken. Tot slot moet het teeltsysteem nog verder worden geprofessionaliseerd, vooral qua mechanisatie, teelttechniek en kunststoffen. We zetten ons onderzoek zeker voort. Onze eerste insteek is nu de teelttechniek op punt proberen te krijgen”, besluit Danny Callens. ■